

Slovenci na Primorju, posebno v Gorici so vroče krvi ter so se zavoljo male reči sprli med seboj. Mi že živimo bolj na severji, za to pač ne razumejemo njih razpora, vendar pa jim kličemo: Bratje, sloga jači, nesloga tlači! — Slovenci v Trstu in v okolici prizadevajo si sedaj veliko za to, da pridobijo o bližnjih volitvah v dež. zbor vsaj 6 poslancev in je sedaj podoba, da se jim izpolni želja. — Iz Dalmacije so v meseci oktobru 208.000 hl. vina prodali, največ ga je šlo na Francosko in nekaj tudi v Nemčijo. — Da se združi kedaj Dalmacija s hrv. kraljevino, za to sedaj ni strahu, kajti Madjari so zoper to, ker se bojé, da bi jim Hrvatje potem ne bili več, kakor so še doslej, pokorni sluge. — Ogerski finančni minister se hvali, da se vplačuje davek v zadnjem času redno, ali boji se pri tem, da v zimskem času ne bode več tako. To je pač skorej bolj, kakor gotovo.

Vnanje države. K sv. Očetu pride dnes več jezer francoskih delalcev in bode le-tem sreča mila, da bodo lahko v ponedeljek pri sv. meši Nj. svetosti Leona XIII. — Da je bil avstrijski minister pri knezu Bismarcku, ne da italijanskemu miru in za to se sliši, da pojde te dni tudi Crispi k „trolasemu kancelarju“ v njegov Friedrichsrue. — V Monzi, v Lombardiji, biva sedaj nadvojvoda Rainer in je ondi gost kralja Umberto. Brez vsega ni to, da gre kdo iz bližnje žlahte našega cesarja na dvor italijanskega kralja! — Na Francoskem ne plača sedanja vlada večim duhovnikom tega, kar jim gre, samo iz tega uzroka, ker so stali pri zadnjih volitvah na strani mož, ki jim ne ugaja sedanja republika. — Nova zbornica se odpre v Parizu, če pri tem ostane koncem tega meseca. Preveč tiho ne bode v njej, ako sodimo po možéh, ki imajo v njej svoje mesto. — Ircei so žilav narod in zato jih ni moč vgnati, dokler ne dobé svojih pravic. To zna tudi anglijsko ministerstvo in poskuša zoper nje veliko, skorej vse, kar more, da se samo ne zagazi zoper šesto postavo. Zastonj mu bode vse! — V Belgiji so imeli nove strike, toda sedaj so delalci sami izpoznali, da bi se zastonj, brez uspeha ustavljali, zato so k malu prijeli za delo. — Nemški cesar pride še le okoli srede tega meseca domov in se mudi potoma še nekaj časa v Monzi pri ital. kralji. — V Berolinu gre v dež. zboru delo naprej, toda sila po času. Največ jim ga daje postava gledé delalskih spletk. — V Rusiji niso nič kaj veseli, da je nemški cesar šel k Turkom v gostje. Vsled tega se pravi sedaj, da gre tje v spomladi tudi car, menda za to, da popravi, kar je nemški cesar pokvaril. — Pri Bolgarih je sedaj misel na vrhu, da se mora v kratkem kaj storiti za to, da priznajo velevlasti princa Koburškega za bolg. kneza. Jako lahko pač

ne bode to, kakor si misli Bolgar. — Tudi mala Srbija ne shaja več s tem, kar ji ga dohaja iz doslenjih davkov in misli se, da jih potegne še višje. To je že mogoče, toda ali pa jih zmore Srbija toliko? Štirje milijoni niso pobrati na cesti. — Turki so storili, kar so mogli, naj bi pokazali nemškemu cesarju, da še niso na tleh, vendar pa je cesar to lahko izpoznal, da jim ni storil po godi, ko se je odločil za to, da pride v Carji grad. — Pri Grkih so slovesni dnovi o poroki kraljeviča minoli in sedaj bodo ljudje že šteli, koliko da jih je to stalo. — V Maroku, deželi na nižji Afriki, vidí se več Nemcev v novem času, kakor so jih poprej kedaj videli in zato se povprašujejo ondi ljudje, kaj da bi kje Nemci pri njih radi. Pravi se, da bi jim radi Nemci prodali kanone in sicer kar za 5 milj. h krati. — V severni Ameriki se hoče več držav v eno spojiti a nekaterim to doslej ni bilo po volji. Kakor pa se poroča, so sedaj že pri bolji volji, ker se jim iz združenja ni bati večjih stroškov. — V New-Yorku se je to leto že 12.000 ljudi iz našega cesarstva podalo dalje v notranje države. Pri tem se pristavlja, da se jih pogubi potoma veliko ter ne najde sreče, katere so ljudje iskali, ko so se podali na tako dalnje potovanje.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

V Ptui je v tej dobi župnikoval že omenjen Jakob Radkerspurger, ki pa je zaradi verskih homatij po l. 1535. odšel iz nemirnega Ptuja v mirnejši Strassgang ter je ondi l. 1540. umrl.

Njegov naslednik v Ptui je bil

21.) Matija Fabri. Rojen v Wolfsbergu bil je v mešnika posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta v soboto: „Sicientes“ l. 1513. „ad tit. prov. generosi dni dni Wolfgangi de Kreid suorumque heredum.“¹⁾ Okolu l. 1535. dobil je beneficij pri altarju sv. Janeza Krst. v stolpu tik mestne cerkve sv. Jurija v Ptuija, katerega je obdržal še tudi potem, ko je l. 1540. bil župnikom imenovan.

Kot župnik Ptujski („modernus plebanus Pethoviensis“) podpisan je v listini od dne 16. junarja l. 1541. Z njo javlja, da sta Žiga Weispriach in Andrej Hohenwarter ustanovila pri altarji sv. Andraša v cerkvi sv. Jurija, podružnici sv. Ožbalda, beneficij, za kateri smejo njeni dediči, — menjajé se — izvoliti in imenovati kaplana, župnik Ptujski pa izvoljenega prezentirati. Ker pa je zadnji kaplan ovega

¹⁾ Zapisnik ordinacij Lav. škofije.

altarja, Mihael Schmaltzel¹⁾ bil nedavno umrl, izvolila sta Jodok Werder, oskrbnik Zobelsberškega gradu in Franc Reiner Stermolski, kot geroba in zastopnika Franca Purkstaler-ja, dediča po Hohenwarterjih, ki so za takrat pravico imenovanja imeli, kot beneficijata pri altari sv. Andraša Petra Lubše-ta, duhovnika Oglejske škofije, katerega on kot župnik Ptujski prezentira.²⁾

V tej listini se cerkev sv. Jurija v Ptujju imenuje podružnica župniške cerkve sv. Ožbalda,³⁾ iz česar smemo z ozirom na takrat vladajoči duh protestantizma sklepati, da so Ptujčani, okuženi od nove vere katoliškemu župniku z vednim kljubovanjem in nasprotovanjem življenje v mestu toliko ogrenili, da je rajši mesto zapustil in se na deželo podal. Toliko je gotovo, da so v tej dobi nekateri mestni župniki stanovali zunaj mestnega ozidja ali na svoji pristavi, ali pri sv. Ožbaldu, v mestu pa le od meščanov sprejeti beneficijati. Pa tudi teh dohodke so, kakor sploh vse ustanove pobrali v poznejših letih luteranski meščani.

(Dalje prih.)

Smešnica 45. Kmet je konja kupil. Ko ga nekoliko še ogleduje, reče: „Meni se zdi, da je konj strašljiv“. „Kaj še!“ odgovori mu mož, „to moj konj ni. Že tri noči je bil sam v hlevu, pa ga ni bilo nič strah“.

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) V ponedeljek, dne 4. novembra so naš mil. knezoškof Mihael prisegli v pričo Nj. veličanstva svitlega cesarja ter so bili k malu na to še pri papeževem nunciji v Beču, Nj. ekscelenciji mil. nadškofu de Galimberti.

(Za slov. šolo) potegnile ste se tudi občini Globoko in Pišece, ter je vsled nju pritožbe ministerstvo za uk in bogočastje spoznalo, da bode na šoli v Globokem in v Pišecah zaprejš slovenščina jedini podučni jezik. Nemščina se bo pa podučevala po 3 ure na teden počenši s 3. šolskim letom, od 6. šolskega pa po 4 ure na teden in sicer kot neobvezni podučni predmet, tako da smojó stariši na početku šolskega leta izreči, da njihov otrok ne bo v nemške ure zahajal.

¹⁾ Mihael Schmaltzel, roj. v Gotovljah je kot dijakon dne 3. januarja l. 1517 dobil od Katarine, vdove po Andreji Hohenwarter, ki je takrat v Ribnici na Kranjskem stanovala, beneficij pri altari sv. Andraša v cerkvi sv. Jurija v Ptujju ter se je dal potem na kvaterno soboto: „Charitas Dei“ l. 1517. v cerkvi sv. Duha v Slovenjgradcu od Lavantinskega škofa Lenarta v mešnika posvetiti.

²⁾ Izvirne listine na pergamentu v Gradcu.

³⁾ „... ad altare s. Andreae in ecclesia s. Georgii Pethovie, filialis parochialis s. Oswaldi sita...“

(Mariborska čitalnica) priredi svojemu zaslužnemu udu g. dr. Fr. Radaju o priliki njegovega odlikovanja z redom železne krone III. vrste v čitalničnih prostorih slavnostni banket, dne 10. t. m., h kateremu so vsi udje uljudno povabljeni.

(Narodna čitalnica) v Ptujju priredi dne 10. novembra 1889 običajni Martinov večer. Začetek točno ob 6¹/₂ uri zvečer. Gostje dobro došli. Odbor.

(Dež. zbor.) O načrtu postave, po kateri se naj v štaj. dež. zboru volita izmed poslancev kmečkih skupin dva gospoda v dež. odbor, za slov. in nemški del dežele, izvoljen je poseben odsek dež. poslancev, toda v njem je večina nemških liberalcev, samo dr. Radaj in dr. Pscheiden sta še v tem odseku. Človek pa po tem lahko zna, kako da bode poročilo tega odseka v dež. zboru, za slov. ljudstvo ne bode nič kaj veselo.

(Slovenski katekizmi, popravljene natis l. 1889) in sicer: mali, srednji, veliki katekizem se dobi v c. kr. založbi šolskih knjig na Dunaju. Pri naročevanju pa se naj vselej dostavi razločno, da se želi „revidirani ali popravljene natis l. 1889“.

(Darilo.) Kakor se nam naznanja, odločila je sl. posojilnica na Ptujju iz svojega premoženja 30 gl. za dij. kuhinjo v Mariboru. Naj ji sledi obilo posnemovalk!

(Slepa jeza.) Naša prijateljica v Celji razliva svoj žolč z vso silo nad nas in to menimo, da najbolj zavoljo naše opazke pod besedo: „okr. zastop“ v zadnji naši številki. No jezi se v tem pač po krivem. Mi ne živimo v Celji in torej ne znamo, v čem da kje tiči ona „sled velike goljufige“ pa tudi ne, komu da se kje piše na rovaš, zato pa tudi ne stoji nič o tem v naši opazki. Ako pa slutí človek, da hodi v tem brž za vrat komu izmed stranke, kateri služi „D. W.“, tega je ona sama kriva, kajti sicer se ne umeje, čemu da se je ona tako in že koj v prvem hipu razvnela pri tej stvari.

(Povodenj.) V Vetrinji na Koroškem, v Žrelci in tje do Grabštanja je svet ves pod vodo. V Šentpetru pa je voda v kletih in tamošnji ulanci so morali konje spraviti iz hlevov, ker so stali že v vodi.

(Tatvina.) V noči 30. oktobra je pretkan tat pri c. kr. okr. sodnji v Mariboru d. br. vlezal v več uradnih hiš ter je iz njih odnesel, kar mu je prišlo pod roke. Še pip in tobaka se ni izognil, pustil pa je svoj „šiček“ v eni hiši.

(Obesil) se je dne 26. oktobra v logu pri Lehnju na Pohorju hlapec J. Wachter. Revež ni bil nikoli zdrave pameti.

(Vlo mili) so v noči 1. novembra v štacuno A. Mastnaka, trgovca in krčmarja v Ljubčani. Škode so naredili za 25. gl.